

VERSLAG

over de werkzaamheden van de Commissie in 1973

Mijnheer de Minister,

De statutaire vergaderingen (drie algemene en zes afdelingsvergaderingen) hebben plaatsgehad te Brussel op 29 januari, 28 mei en 29 oktober 1973, in de lokalen van de Universitaire Stichting. Bovendien werden twee buitengewone vergaderingen van de subcommissie belast met de herziening van de kadasternamen op 2 juli en 3 september 1973 respectievelijk te Leuven (Instituut voor Naamkunde) en te Gent (Seminarie voor Nederlandse Taalkunde) gehouden.

Lezingen gehouden op de algemene vergaderingen :

A. GOOSSE : *Régionalismes, belgicismes, flandricismes.*

M. HOEBEKE : *Westvlaams bezong.*

J. LECHANTEUR :

1) *Wallon liégeois forpà.*

2) *L'aire de quelques mots wallons d'origine germanique.*

Lezingen gehouden in de Vlaamse afdeling :

V. F. VANACKER : *Een syntactisch verschijnsel uit de Westhoek.*

Spr. wijst op constructies die in verschillende taalkundige wer-

ken terecht als niet-Nederlands worden beschouwd : *hij is gisteren gegaan naar huis* — *dat hij gisteren is gegaan naar huis*. Ook constructies als : *om te gaan naar huis*, horen daarbij.

Aan de hand van bandopnamen werd het gebruik daarvan in Frans-Vlaanderen onderzocht. Uit dat onderzoek blijkt dat de Frans-Vlamingen een grote voorkeur hebben voor die niet-Nederlandse schikking. Maar ook in Westvlaamse gemeenten, dicht bij de rijksgrens, werden die niet-Nederlandse schikkingen genoteerd, hoewel ze daar minder voorkomen. Spr. leidt daaruit af dat er bij die niet-Nederlandse schikkingen in Frans-Vlaanderen wel invloed van het Frans kan zijn, maar hij wijst er vooral op dat het hier een syntactisch verschijnsel betreft dat niet beperkt blijft tot Frans-Vlaanderen. Belangrijker is voor hem de volledige overeenkomst met het Engels. Hij brengt het syntactisch verschijnsel in verband met reeds vroeger aangewezen overeenkomsten tussen het kust-Nederlands en het Engels op het gebied van fonetiek, woordenschat en syntaxis.

A. STEVENS : *Problemen bij de herziening van de kadastrale veldnamen te Walshoutem.*

In verband met de kadastrale benamingen te Walshoutem en de daarmee gefusioneerde gemeenten, verstrekt de heer Stevens eerst inlichtingen over het vroegere taalregime ter plaatse, deelt vervolgens de toponiemen in reeksen in naar gelang van hun taalhorigheid, en overloopt ten slotte, samen met de leden, de lijsten van de namen en de door hem voorgestelde verbeteringen, die hij van de nodige commentaar voorziet. Op voorstel van de heer Pauwels wordt een subcommissie van de kadasternamen aangesteld, bestaande uit de heren Debrabandere, Goossens, Hoebeke, Pauwels en Stevens; zij zal afwisselend te Gent en te Leuven vergaderen. De heer Stevens zal het dossier Walshoutem uitwerken tot een te publiceren studie, die als leidraad zal aangeboden worden aan het bestuur van het kadaster.

J. GOOSSENS : „Van einen seltsanen stut” (Veldekes Eneide vs. 5094). *Mediëvistische tekstkritiek en moderne woordgeografie.*

Veldeke zegt volgens de uitgave van Schieb-Frings in zijn

beschrijving van de door de wind verwekte paarden van Mesapus, dat deze dieren „van einen seltsaner stut” afstammen. Dit *stut* is tot nog toe meestal geïnterpreteerd als „paardenkudde”.

Spreker stelt de conjectuur „van einen seltsanen stut” voor. Hierin betekent stut „hengst”. Dit geeft niet alleen een betere zin, maar kan ook op grond van moderne woordgeografische gegevens verdedigd worden. Op een kaart „bronstig van een merrie” verschijnen in Brabantse, Limburgse en Rijnlandse dialecten vormen die men tot *stadig*, *stoedig*, *standig* en *stallig* kan normaliseren. Het grondwoord waarvan deze adjectieven zijn afgeleid, heeft blijkbaar „hengst” betekend.

De voorgestelde conjectuur wordt door v. 3937 „d’un merveilleos haraz de mer” in de Roman d’Eneas niet onmogelijk gemaakt, aangezien *haraz* eveneens „hengst” zou kunnen betekenen.

Lezingen gehouden in de Waalse afdeling :

J. LECHANTEUR : *Le système phonologique d’un parler hervien.*

Ch. GASPARD : *A propos de la dénomination bru, lieu-dit à Waimés et à Renonval.*

P. RUELLE : *Notes sur quelques mots borains.*

A. BOILEAU : *L’orthographe officielle des noms de communes. État de la question.*

L. REMACLE : *Remarques sur l’étymologie du français flamber.*

A. GOOSSE : *Qu’est-ce qu’un belgicisme?*

Het bestuur van de Commissie voor de periode 1973-1975 werd als volgt samengesteld : dhr. W. BAL, algemeen voorzitter ; dhr. K. ROELANDTS, ondervoorzitter ; dhr. A. BOILEAU, algemeen secretaris ; dhr. J. HELSEN, voorzitter van de Vlaamse afdeling ; dhr. A. GOOSSE, voorzitter van de Waalse afdeling ; dhr. F. DEBRABANDERE, secretaris van de Vlaamse afdeling ; dhr. J.-M. PIERRET, secretaris van de Waalse afdeling.

Publikaties van de Commissie : Delen XLV (1971) en XLVI (1972) van de *Handelingen* zijn in 1973 verschenen. Buiten het gewone administratieve gedeelte bevatten deel XLV een « In memoriam Jules Vannérus » door J. HERBILLON, een « In memoriam Élisée Legros » door L. REMACLE, en de volgende opstellen : « *Chetegnees, forme romane méconnue de Kettenis* » door J. HERBILLON, « *Toponymes hesbignons (Mo- à O-)* » eveneens door J. HERBILLON, « *L'origine du wallon corote, horote, rigole* » door L. REMACLE, « *Persoonsnaam + haim, curte* » door M. GYSSELING, en « *De ontwikkeling van ogm. u in het westelijke en centrale Zuiden* » door J. TAELEMAN, en deel XLVI een « In memoriam Joseph Warland » door A. BOILEAU, een uitvoerige synchronisch-descriptieve studie over « *Adjectivering en appellativering van toponiemen* » door W. A. J. SMEDTS, en de volgende artikels : « *Toponymes hesbignons (P- à Q-)* » door J. HERBILLON, « *Les désignations des objets sans valeur dans les protocoles des notaires* » door L. REMACLE, « *Deuxième supplément au dictionnaire wallon du Centre* » door R. DASCOTTE. Deel XLVII (1973) van de *Handelingen* is thans reeds in voorbereiding, evenals nr. 14 van de *Werken* van de Vlaamse afdeling.

De uitgaven van de Commissie werden regelmatig uitgedeeld aan alle instellingen, tijdschriften en personen met wie wij *ruilbetrekkingen* onderhouden. Een ruilakkoord werd gesloten met de *Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain*. De Commissie heeft erin toegestemd exemplaren van onze *Handelingen* vanaf 1968 aan de *Centre belge d'Histoire rurale* (U.C.L.) kosteloos te doen geworden. Honderdvijftig exemplaren van de *Handelingen* werden de wetenschappelijke centra van de Belgische universiteiten ter beschikking gesteld voor vorsers en studenten die bij-

zonder belang stellen in dialectologische en naamkundige studies.

Inzake *straatnaamgeving en straatnaamverandering* werd de Commissie in 1973 geraadpleegd door honderdtweëntachtig gemeenten waarvan de namen hierna volgen en waarvan vierentachtig (hun naam is van een sterretje voorzien) er bij de keuze van de voorgestelde namen voor gezorgd hebben hun overgeërfde namenschat te vrijwaren : *Aalst, *Aarschot, *Alleur, Andenne, Anderlecht, *Anvaing, *Baal, *Beerse, Beez, Belgrade, Berchem, Bergen, *Beveren-Waas, *Bierbeek, *Blankenberge, Boezinge, *Bredene, *Brugge, *Brussegem, Brussel, *Chapelle-lez-Herlaimont, Châtelet, Châtelineau, *Chaufontaine, *Corroy-le-Grand, *Couture-Saint-Germain, Deinze, Destelbergen, Diest, *Diksmuide, *Dison, Doornik, *Drongen, *Duisburg, Edegem, *Eksaarde, *Ensival, Erpe, *Ertvelde, *Essen, Estinnes-au-Mont, Estinnes-au-Val, *Eupen, Évrengnies, Fexhe-Slins, *Fontaine-l'Évêque, Forchies-la-Marche Fraipont, *Genk, *Geraardsbergen, *Gijzegem, Gougnyes, *Gozée, Grand-Leez, *Grimbergen, *Grivegnée, Groot-Bijgaarden, *Habay-la-Neuve, *Hamme, *Hamme-Mille, Hannuit, *Hasselt, Herentals, Heusden, *Hoegaarden, *Hoeilaart, Ieper, *Irchonwelz, Jodoigne, Kallo, Kaprijke, *Kettenis, *Knokke-Heist, Koekelberg, Kruibeke, La Louvière, Ledeberg, Ledegem, *Leopoldsburg, *Leuven, Lierneux, Ligny, Limont, Lixhe, *Lokeren, *Lot, *Maaseik, *Machelen, *Marche-les-Dames, *Mariakerke, Meerbeke, *Meise, *Melsele, *Mere, *Merksem, *Milmort, Moerbeke-Waas, *Moerzeke, Moeskroen, *Molenstede, Montignies-le-Tilleul, Montzen, Nethen, Nieuwpoort, *Nijvel, *Ninove, *Oevel, *Ohain, *On, *Ophain-Bois-Seigneur-Isaac, Oostende, Oostkamp, *Oostmalle, *Opwijk, *Ottignies, *Oude-naarde, Oudenburg, *Overijse, Pailhe, Parike, *Peutie,

*Pittem, Ploegsteert, *Poelkapelle, *Polleur, Pont-à-Celles, Poperinge, Pousset, Ranst, Roeselare, Romsée, *Roux, Ruiselede, Saint-Servais, Schaarbeek, Schepdaal, Schoten, Seraing, 's-Gravenbrakel, *Sijsele, Sinaai, *Sint-Amandsaan-de-Schelde, Sint-Genesius-Rode, Sint-Maria-Horebeke, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Stevens-Woluwe, *Sint-Truiden, Sleidinge, Spiere, Stavelot, *Stevoort, Teralfene, Ternat, Tielt, Tourinnes-la-Grosse, Trazegnies, Trivières, *Tubize, Turnhout, Ukkel, Veltem-Beisem, Vilvoorde, *Vossem, Walshoutem, Wanfercée-Baulet, Waregem, Waterloo, Welle, Wemmel, *Wenduine, Wevelgem, Wilrijk, *Wilsele, *Wingene, Winksele, *Wommelgem, *Yvoir, Zele, Zelzate, *Zolder, Zonhoven, Zwijnaarde.

De Commissie heeft de *taalkundige revisie van de geografische namen van de stafkaarten*, die door het Militair Geografisch Instituut uitgegeven worden, voortgezet. Voor de Vlaamse afdeling heeft het Instituut voor Naamkunde te Leuven, onder leiding van de heer H. DRAYE, 240 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van de volgende 14 gemeenten voorkomen : Diepenbeek, Genk, Hasselt, Herk-de-Stad, Kermt, Kuringen, Lummen, Remersdaal, Sint-Lambrechts-Herk, Sint-Martens-Voeren, Sint-Pieters-Voeren, Stevoort, Zolder, Zonhoven.

De Waalse afdeling, onder leiding van de heer J. HERBILLON, met de medewerking van de heer A. BOILEAU voor de niet-romaanse gemeenten van de arrondissementen Verviers en Aarlen, heeft 1518 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van de volgende 199 gemeenten voorkomen : Alleur, Andrimont, Angleur, Anhée, Anlier, Annevoie, Ans, Argenteau, Arlon, Assenois, Athus, Attert, Aubange, Aubel, Autelbas, Bande, Barchon, Bastogne, Battice, Beaufays, Beausaint, Bellaire, Bellefontaine, Bertogne,

Beyne-Heusay, Bierset, Bioul, Bleid, Bombaye, Boncelles, Bonnert, Bras, Bressoux, Cerexhe-Heuseux, Chaineux, Chaudfontaine, Chênée, Cherain, Cheratte, Clermont-sur-Berwinne, Dalhem, Dampicourt, Denée, Ebly, Embourg, Ensival, Erneuville, Esneux, Étalle, Èthe, Fauvillers, Feneur, Fexhe-Slins, Flémalle-Grande, Flémalle-Haute, Fléron, Forêt, Fraipont, Freux, Gemmenich, Gerouville, Glain, Grâce-Hollogne, Grand-Rechain, Grapfontaine, Grivegnée, Guirsch, Habay-la-Neuve, Habay-la-Vieille, Habergy, Hachy, Halleux, Harnoncourt, Heinsch, Henri-Chapelle, Hergenrath, Hermalle-sous-Argenteau, Hermée, Herstal, Herve, Heure-le-Romain, Heusy, Hives, Hodister, Hognoul, Hollange, Hombourg, Hompré, Hondelange, Housse, Ivoz-Ramet, Jamoigne, Jemeppe-sur-Meuse, Julémont, Jupille-sur-Meuse, Juseret, Kelmis, Lambermont, Lantin, La Roche, Latour, Léglise, Les Bulles, Liège, Liers, Limerlé, Loncin, Longchamps, Longlier, Longvilly, Mabonpré, Marcourt, Martelange, Meix-devant-Virton, Meixle-Tige, Mélin, Mellier, Messancy, Moircy, Mons-lez-Liège, Mont, Montegnée, Montzen, Moresnet, Mortier, Mussy-la-Ville, Nadrin, Nessonvaux, Neufchâteau, Neufchâteau-lez-Visé, Neu-Moresnet, Nobressart, Nothomb, Noville-lez-Bastogne, Olne, Ortho, Othée, Ougrée, Oupeye, Pepinster, Polleur, Purnode, Queue-du-Bois, Rachecourt, Remagne, Retinne, Reuland, Rivière, Robelmont, Romsée, Rossignol, Roy, Ruette, Rulles, Saint-André, Saint-Léger, Saint-Mard, Saint-Nicolas, Saint-Pierre, Saint-Vincent, Sainte-Marie-Chevigny, Sainte-Marie-sur-Semois, Saive, Samrée, Selange, Sibret, Sippenaeken, Soiron, Soumagne, Tavigny, Termes, Theux, Thiaumont, Thimister, Tilff, Tillet, Tintange, Tintigny, Toernich, Tontelange, Torgny, Trembleur, Vaux-sous-Chèvremont, Vaux-sur-Sûre, Villers-devant-Orval, Villers-la-Bonne-Eau, Villers-la-Loue, Villers-sur-Semois, Virton, Vivegnis, Wandre, Wardin,

Warsage, Wegnez, Wibrin, Wihogne, Witry, Xhendelesse,
Yvoir.

Met verschuldigde hoogachting,

Luik en Leuven, 31 januari 1974.

De Secretaris,
A. BOILEAU.

De Voorzitter,
W. BAL.